

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده اقتصاد و حسابداری

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (MA)
رشته حسابداری

عنوان:

نقش حاکمیت شرکتی در کیفیت حسابداری

استاد راهنما:

دکتر فرزانه حیدرپور

استاد مشاور:

دکتر افسانه توانگر

پژوهشگر:

حسین پورضرابی

زمستان ۱۳۹۳

به نام خدا منشور اخلاق پژوهش

با یاری از خداوند سبحان و اعتقاد به اینکه عالم محضر خداوند است و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش پژوهش و نظر به اهمیت جایگاه و دانشگاه در اعتلای فرهنگ و تمدن بشری ما دانشجویان و اعضای هیات علمی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم. اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تخطی نکنیم:

- ۱- اصل برائت: التزام به برائت جویی از هرگونه رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضوع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به شائب های غیر علمی می پالایند.
- ۲- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هر گونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۳- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشاعه نتایج تحقیقات و انتقال آن به همکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۴- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب نقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.
- ۵- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهیدگان (انسان حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۶- اصل راز داری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد سازمان ها و کشورهای و کلیه افراد و نهادهای مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هر گونه پنهان سازی حقیقت.
- ۸- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه همکاران پژوهش.
- ۹- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.

امضاء پژوهشگر:

تقدیم به :

تقدیم به آن یگانه‌ی مطلقم که لطفش همواره شامل عالم بوده است

تقدیم به پدر و مادر عزیز، دلسوز و بزرگوایم

تقدیم به خواهر و برادر مهربانم

و تقدیم به همه کسانی که دوستان دارم

تشکر و قدردانی:

شکرشایان نثار ایزدمنان که توفیق را رفیق را هم ساخت تا این پایان نامه را به پایان برسانم و به من آموخت که برای هر آنچه می‌خواهم صادقانه تلاش کنم.

از استاد گرامی سرکار خانم دکتر حیدر پور که به عنوان استاد راهنما مرا مورد لطف و محبت خود قرار دادند بسیار

پاسکندارم چرا که بدون راهنمایی‌ها و پشتوانه علمی و فکری ایشان، این پایان نامه به انجام نمی‌رسید.

از سرکار خانم دکتر توانگر که زحمت مشاوره این پژوهش را تقبل نمودند و جناب آقای دکتر تارسی

وردی که داور بی این پایان نامه را بر عهده گرفتند نیز نهایت تشکر و قدردانی را دارم.

از پدر فداکارم و مادر مهربانم که در طول دوره تحصیلات، همواره مشوق و یاریگر من بوده‌اند بسیار تشکر و

پاسکندارم.

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب حسین پورضرابی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی

۹۱۰۵۸۴۶۷ در رشته حسابداری که در تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۸

از پایان نامه خود تحت عنوان : نقش حاکمیت شرکتی در کیفیت حسابرسی

با کسب نمره ۱۷/۷۵ و درجه بسیار خوب دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.

۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب،

ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی :

تاریخ و امضاء

بسمه تعالی

در تاریخ: ۱۳۹۳/۱۱/۲۸

دانشجوی کارشناسی ارشد آقای / خانم حسین پورضرابی
از پایان نامه خود دفاع نموده و با نمره ۱۷/۷۵ بحروف هفده و هفتاد و پنج
صدم و با درجه بسیار خوب مورد تصویب قرار گرفت .

امضاء استاد راهنما

باسمه تعالی

دانشکده

(این چکیده به منظور چاپ در پژوهش نامه دانشگاه تهیه شده است.)

نام واحد دانشگاهی: تهران مرکزی کد واحد: ۱۰۱	کد شناسایی پایان نامه: ۱۰۱۲۱۳۰۱۹۳۱۰۳۲
عنوان پایان نامه: نقش حاکمیت شرکتی در کیفیت حسابرسی	
نام و نام خانوادگی دانشجو: حسین پورضرابی شماره دانشجویی: ۹۱۰۵۸۴۶۷ رشته تحصیلی: حسابداری	تاریخ شروع پایان نامه: نیمسال اول ۱۳۹۳-۹۴ تاریخ اتمام پایان نامه: ۱۳۹۳/۱۱/۲۸
استاد/استادان راهنما: سرکار خانم دکتر فرزانه حیدرپور استاد/استادان مشاور: سرکار خانم دکتر افسانه توانگر	
چکیده پایان نامه (شامل خلاصه، اهداف، روش‌های اجرا و نتایج به دست آمده): هدف این پایان نامه بررسی نقش حاکمیت شرکتی در کیفیت حسابرسی می‌باشد. به همین منظور اطلاعات شرکت‌های بورسی فعال در صنایع بانک، بیمه، سرمایه‌گذاری و واسطه‌گری مالی که سال مالی آنها منتهی به پایان اسفندماه می‌باشد؛ برای یک دوره پنج ساله (۱۳۸۸-۱۳۹۲) جمع‌آوری گردیده و با استفاده از رگرسیون لجستیک رابطه بین متغیرهای مستقل تحقیق (که شامل مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی می‌باشد) و همچنین متغیرهای کنترلی با شاخص‌های کیفیت حسابرسی (بعنوان متغیر وابسته) مورد سنجش قرار گرفت. نتایج بدست آمده حاکی از وجود رابطه مثبت بین تمرکز مالکیت و حسابرسی توسط سازمان حسابرسی و رابطه منفی بین تمرکز مالکیت با عدم ارائه خدمات غیرحسابرسی و همچنین رابطه منفی بین اهرم مالی شرکت و عدم تجدید ارائه صورت‌های مالی می‌باشد. شایان ذکر است بین سایر متغیرهای این تحقیق، رابطه معنی داری مشاهده نگردید.	

نظر استاد راهنما برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه مناسب است تاریخ و امضا:
 مناسب نیست

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول: کلیات تحقیق
۲	۱-۱- مقدمه.....
۲	۲-۱- بیان مساله.....
۶	۳-۱- اهمیت موضوع تحقیق و انگیزه انتخاب آن.....
۸	۴-۱- اهداف تحقیق.....
۸	۵-۱- فرضیه‌های تحقیق.....
۹	۶-۱- قلمرو مکانی تحقیق.....
۹	۷-۱- قلمرو زمانی تحقیق.....
۹	۸-۱- قلمرو موضوعی تحقیق.....
۹	۹-۱- روش تحقیق.....
۱۰	۱۰-۱- متغیرها و واژه‌های کلیدی.....
	فصل دوم: چارچوب نظری و پیشینه تحقیق
۱۴	۱-۲- حاکمیت شرکتی.....
۱۴	۱-۱-۲- مقدمه.....
۱۵	۲-۱-۲- مفهوم حاکمیت شرکتی.....
۱۵	۱-۲-۱-۲- واژه شناسی.....
۱۶	۲-۲-۱-۲- تعاریف و مفاهیم حاکمیت شرکتی.....
۱۹	۳-۲-۱-۲- تاریخچه حاکمیت شرکتی.....
۲۰	۴-۲-۱-۲- مبانی نظری حاکمیت شرکتی.....
۲۱	۱-۴-۲-۱-۲- تئوری نمایندگی.....
۲۳	۱-۱-۴-۲-۱-۲- هزینه‌های نمایندگی.....
۲۳	۲-۱-۴-۲-۱-۲- مشکلات نمایندگی.....
۲۵	۳-۱-۴-۲-۱-۲- جنبه‌های عملی تئوری نمایندگی.....
۲۷	۲-۴-۲-۱-۲- تئوری ذینفعان.....
۲۸	۳-۴-۲-۱-۲- تئوری هزینه معاملات.....

۵۰ ۲-۱۱-۱-۲ حسابرسی داخلی
۵۱ ۳-۱۱-۱-۲ کمیته حسابرسی
۵۲ ۲-۲-۲ کیفیت حسابرسی
۵۲ ۱-۲-۲ تاریخچه حسابرسی در دنیا
۵۵ ۲-۲-۲ تاریخچه حسابرسی در ایران
۵۸ ۳-۲-۲ ماهیت حسابرسی
۵۸ ۴-۲-۲ تعریف حسابرسی
۶۵ ۵-۲-۲ عوامل توجیه کننده تقاضا برای حسابرسی
۶۵ ۱-۵-۲-۲ تضاد منافع
۶۵ ۲-۵-۲-۲ پیامدهای اقتصادی با اهمیت
۶۵ ۳-۵-۲-۲ پیچیده بودن موضوعات اقتصادی و سیستم‌های اطلاعاتی
۶۶ ۴-۵-۲-۲ عدم دسترسی مستقیم
۶۷ ۵-۵-۲-۲ رابطه کارگزاری
۶۸ ۶-۵-۲-۲ انتظارات منطقی
۶۹ ۷-۵-۲-۲ منافع اطلاعات
۶۹ ۱-۷-۵-۲-۲ کاهش ریسک سرمایه‌گذاری
۷۰ ۲-۷-۵-۲-۲ بهبود بخشیدن به تصمیم‌گیری‌های درون سازمانی
۷۰ ۳-۷-۵-۲-۲ به دست آوردن بازدهی بیش از بازده عادی
۷۴ ۶-۲-۲ انواع حسابرسی
۷۴ ۱-۶-۲-۲ حسابرسی صورت‌های مالی
۷۵ ۲-۶-۲-۲ حسابرسی رعایت
۷۵ ۳-۶-۲-۲ حسابرسی عملیاتی
۷۶ ۷-۲-۲ کیفیت خدمات حسابرسی
۸۰ ۸-۲-۲ چارچوب کیفیت خدمات حسابرسی
۸۱ ۹-۲-۲ تعریف کیفیت حسابرسی
۸۲ ۳-۲-۲ حاکمیت شرکتی - پژوهش‌های داخلی
۸۸ ۴-۲-۲ حاکمیت شرکتی - پژوهش‌های خارجی
۹۰ ۵-۲-۲ کیفیت حسابرسی - پژوهش‌های داخلی

۹۵	۶-۲- کیفیت حسابرسی - پژوهش‌های خارجی
	فصل سوم: روش تحقیق
۱۰۲	۱-۳- مقدمه
۱۰۲	۲-۳- روش تحقیق
۱۰۳	۳-۳- ابزار و روش‌های گردآوری داده‌ها
۱۰۳	۱-۳-۳- ابزار
۱۰۳	۲-۳-۳- روش گردآوری داده‌ها
۱۰۴	۴-۳- قلمرو تحقیق
۱۰۴	۵-۳- جامعه آماری و انتخاب نمونه
۱۰۵	۶-۳- روایی و اعتبار داده‌ها
۱۰۵	۷-۳- فرضیات تحقیق
۱۰۶	۸-۳- متغیرهای تحقیق و تعریف عملیاتی آنها
۱۰۶	۱-۸-۳- متغیرهای مستقل
۱۰۶	۱-۱-۸-۳- تمرکز مالکیت:
۱۰۷	۲-۱-۸-۳- ترکیب (استقلال) هیئت مدیره
۱۰۷	۳-۱-۸-۳- تفکیک مدیرعامل از رئیس هیئت مدیره شرکت
۱۰۷	۴-۱-۸-۳- سهامداران نهادی
۱۰۸	۲-۸-۳- متغیر وابسته
۱۰۸	۳-۸-۳- متغیرهای کنترلی
۱۰۸	۱-۳-۸-۳- Size(Sz)
۱۰۹	۲-۳-۸-۳- Age
۱۰۹	۳-۳-۸-۳- Mvb
۱۰۹	۴-۳-۸-۳- LE
۱۰۹	۵-۳-۸-۳- Roa
۱۰۹	۶-۳-۸-۳- survival(SU)
۱۰۹	۹-۳- همبستگی و رگرسیون
۱۱۰	۱-۹-۳- همبستگی
۱۱۱	۲-۹-۳- مدل رگرسیون

۱۱۲.....	۳-۹-۳- رگرسیون لجستیک
۱۱۳.....	۳-۱۰- خلاصه
	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها
۱۱۶.....	۴-۱- مقدمه
۱۱۶.....	۴-۲- آمار توصیفی
۱۱۷.....	۴-۳- الگوی رگرسیون لجستیک
	فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادات
۱۳۸.....	۵-۱- مقدمه
۱۳۹.....	۵-۲- خلاصه تحقیق
۱۴۰.....	۵-۳- بررسی یافته‌های تحقیق و تفسیر نتایج بر اساس کل مشاهدات:
۱۴۳.....	۵-۴- مقایسه نتایج آزمون فرضیه‌های این تحقیق با برخی از تحقیقات پیشین
۱۴۴.....	۵-۵- پیشنهادات
۱۴۴.....	۵-۵-۱- پیشنهادهای مبتنی بر نتایج تحقیق
۱۴۴.....	۵-۵-۲- پیشنهادهایی برای تحقیقات آتی
۱۴۵.....	پیوست
۱۵۶.....	منابع فارسی
۱۵۷.....	منابع انگلیسی

Abstract

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲- جدول مقایسه ای مشخصات سیستم های درون سازمانی و برون سازمانی حاکمیت شرکتی	۳۲
جدول ۴-۱: آمار توصیفی متغیرهای مختلف برای نمونه های مورد بررسی	۱۱۶
ادامه جدول ۴-۱: آمار توصیفی برای متغیرهای رده ای (دو حالتی) برای نمونه های مورد بررسی	۱۱۷
جدول ۴-۲: مقدار کای - دو برای معناداری مدل	۱۱۸
جدول ۴-۳: مقدار ضریب تعیین کاکس اسنل برای معناداری مدل	۱۱۹
جدول ۴-۴: آزمون کفایت داده ها برای برازندگی مدل	۱۲۰
جدول ۴-۵: مقادیر برآورد پارامترهای مدل	۱۲۰
جدول ۴-۶: مقدار کای - دو برای معناداری مدل	۱۲۳
جدول ۴-۷: مقدار ضریب تعیین کاکس اسنل برای معناداری مدل	۱۲۳
جدول ۴-۸: آزمون کفایت داده ها برای برازندگی مدل	۱۲۴
جدول ۴-۹: مقادیر برآورد پارامترهای مدل	۱۲۴
جدول ۴-۱۰: مقدار کای - دو برای معناداری مدل	۱۲۶
جدول ۴-۱۱: مقدار ضریب تعیین کاکس اسنل برای معناداری مدل	۱۲۷
جدول ۴-۱۲: آزمون کفایت داده ها برای برازندگی مدل	۱۲۷
جدول ۴-۱۳: مقادیر برآورد پارامترهای مدل	۱۲۷
جدول ۴-۱۴: مقدار کای - دو برای معناداری مدل	۱۳۰
جدول ۴-۱۵: مقدار ضریب تعیین کاکس اسنل برای معناداری مدل	۱۳۰
جدول ۴-۱۶: آزمون کفایت داده ها برای برازندگی مدل	۱۳۱
جدول ۴-۱۷: مقادیر برآورد پارامترهای مدل	۱۳۱
جدول ۴-۱۸: مقدار کای - دو برای معناداری مدل	۱۳۳
جدول ۴-۱۹: مقدار ضریب تعیین کاکس اسنل برای معناداری مدل	۱۳۴
جدول ۴-۲۰: آزمون کفایت داده ها برای برازندگی مدل	۱۳۴
جدول ۴-۲۱: مقادیر برآورد پارامترهای مدل	۱۳۵

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۲۱	نمودار ۱-۲- الگوی اساسی تئوری نمایندگی.....
۳۶	نمودار ۲-۲- نمودار روابط برقرار شده از طریق مکانیزم‌های درونی و بیرونی:.....

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه

حاکمیت شرکتی یک مجموعه روابطی است بین سهامداران، مدیران و حسابرسان شرکت که متضمن برقراری نظام کنترلی به منظور رعایت حقوق سهامداران جز و اجرای درست مصوبات مجمع و جلوگیری از سوء استفاده‌های احتمالی می‌باشد. این قانون که بر نظام پاسخگویی و مسئولیت اجتماعی استوار است، مجموعه‌ای از وظایف و مسئولیت‌هایی است که باید توسط ارکان شرکت صورت گیرد تا موجب پاسخگویی و شفافیت گردد. از سوی دیگر کیفیت بالای خدمات حسابرسی، اعتماد سرمایه‌گذاران را در مورد گزارشگری مالی بهبود می‌بخشد. از اهداف گزارشگری مالی، ارائه اطلاعاتی است که برای سرمایه‌گذاران، اعتبار دهندگان و سایر استفاده‌کنندگان در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی مفید باشد. شرکت‌هایی که صورت‌های مالی حسابرسی شده ارائه می‌کنند، محتوای اطلاعاتی باکیفیت تری دارند و در حسابرسی با کیفیت بالاتر، با احتمال بیشتری تقلب و اشتباه کشف می‌شود. بنابراین تحقیق حاضر به بررسی نقش حاکمیت شرکتی در کیفیت حسابرسی می‌پردازد.

۱-۲- بیان مساله

تشکیل شرکتهای بزرگ و به دنبال آن مسائل مربوط به تفکیک مالکیت از مدیریت در اواخر قرن نوزدهم مطرح گردید. در سال ۱۹۸۳ موضوع جدایی مالکیت از نظارت توسط یوجین فاما و مایکل جنسن^۱ مطرح شد که پایه گذار نظریه کارگزاری شد.

حل مساله نمایندگی و پاسخگویی شرکتهای به ذینفعان نیارمند نظارت و مراقبت کافی می‌باشد که در اکثر کشورها رایج شده است و رعایت اصول و توصیه‌های آن به شکل قوانین و مقررات لازم

الاجرا درآمده است.

حاکمیت شرکتی را می‌توان مجموعه روابط بین هیات مدیره، مدیریت، سهامداران و کلیه ذینفعان از جمله کارکنان تعریف کرد که تامین کننده منافع کلیه اشخاص ذینفع می‌باشد. حاکمیت شرکتی تعیین کننده ساختاری است توسط آن اهداف سازمان، تدوین و ابزار دستیابی به این اهداف و نظارت بر عملکرد مشخص می‌شود. چهار رکن بنیادین حاکمیت شرکتی شامل انصاف، شفافیت، پاسخگویی و مسئولیت پذیری فراتر از محدوده ساختارهای فرهنگی، حقوقی و اقتصادی کشورها مطرح است. اهداف حاکمیت شرکت با رعایت قوانین و مقررات جهت حمایت از حقوق اقلیت سهامداران و تاکید بر نقش هیات مدیره‌های مستقل و ناظران خارج از سازمان، حذف معاملات درون بنگاهی، اطلاع رسانی مرتبط و به موقع تحقق می‌یابد. با رعایت اصول حاکمیت شرکتی چهار هدف اصلی پاسخگویی، شفافیت، انصاف و رعایت حقوق ذینفع تامین می‌گردد.

یکی از نقش‌های حاکمیت شرکتی کاهش تضاد منافع بین سهامداران و مدیران است. نقش حاکمیت شرکتی زمانی مفیدتر است که مدیران از منافع سهامداران منحرف می‌شوند. نمونه ای از انحراف از منافع سهامداران مدیریت سود از طریق اقلام تعهدی است. حاکمیت شرکتی احتمالاً وقوع مدیریت سود را کاهش می‌دهد و احتمالاً درک سرمایه‌گذاران را از اعتبار عملکرد شرکتها که بوسیله سودها در شرایط مدیریت سود ارزیابی می‌شود را بهبود می‌بخشند. مکانیزم‌های کارآمد حاکمیت شرکتی برای عملکرد صحیح بازار سرمایه و کل اقتصاد کشور، حیاتی و لازمه جلب و حفظ اعتماد عمومی است. حاکمیت مناسب شرکتی این اطمینان را پدید می‌آورد که بنگاه‌ها سرمایه خود را به طور مؤثر بکار گرفته‌اند. به علاوه این اطمینان را پدید می‌آورد که شرکت‌ها منافع دامنه وسیعی از گروه‌های ذینفع و همچنین جامعه ای را که شرکت در آن به فعالیت مشغول است، در نظر گرفته‌اند و هیئت مدیره در برابر سهامداران و شرکت پاسخگوست. زمانی که ساختار حاکمیت شرکتی از اصول ضعیفی برخوردار باشد تضاد سرمایه‌گذاران بزرگ و کوچک نیز افزایش می‌یابد. مطالعات مربوط به حاکمیت شرکتی در ابتدا به منظور استفاده از آن در شرکتهای خاص صورت می‌گرفت اما این موضوع گسترش یافته در بسیاری از کشورها به صورت قانون تدوین شد. بررسی وقایع مربوط به

ورشکستگی شرکت های بزرگ از قبیل انرون، ووردکام^۱، و بحران مالی 1997 آسیا که موجب زیان بسیاری از سرمایه گذاران و ذی نفعان شد نشان داد منشا اصلی این وقایع، سیستم های ضعیف حاکمیت شرکتی، دستکاری سود و گزارش سودهای واهی و بی کیفیت بود. اغلب، مدیران این شرکت ها با توسل به روش های متقلبانه نظیر طراحی و انجام معاملات صوری و ساختگی باشخص و وابسته به قصد مدیریت سود، کیفیت گزارش گری مالی و کیفیت سود را تا حد ممکن به پایین تر سطح تنزل داده بودند (بولو^۲، 1385).

با مرور تعریف های متعدد و تحلیل آنهایی توان تعریف جامع و کامل زیر را ارائه کرد: حاکمیت شرکتی قوانین، مقررات، ساختارها، فرایندها، فرهنگ ها و سیستم هایی است که موجب دستیابی به هدفهای پاسخگویی، شفافیت، عدالت و رعایت حقوق ذینفعان می شود. نقش حاکمیت شرکتی زمانی مفیدتر است که مدیران از منافع سهامداران منحرف می شوند. (ماهر و اندرسون^۳، ۲۰۰۰)

بررسی ادبیات حاکمیت شرکتی 4 مکانیزم کمیت پذیر حاکمیت شرکتی را که در محیط و شرایط اقتصادی و مالی ایران قابل محاسبه و دسترسی است را معرفی میکند که پیش بینی می شود با کیفیت حسابرسی ارتباط معنی داری داشته باشد و عبارتند از: مکانیزم های داخلی حاکمیت شرکتی شامل: تمرکز مالکیت، استقلال اعضای هیئت مدیره، تفکیک مدیرعامل از رئیس هیئت مدیره و مکانیزم خارجی حاکمیت شرکتی شامل: سهامداران نهادی.

محققان شواهدی را فراهم نموده اند که حسابرسی موجب کاهش احتمال بروز عدم تقارن اطلاعاتی بین سرمایه گذاران و مدیران میشود (جنسن و مکلینگ^۴، ۱۹۷۶). پالمرز دریافته است که گزارش حسابرسی عامل کلیدی در واکنش بازار به شمار می آید (پالمرز^۵، ۱۹۸۸)؛ اما این واکنش به کیفیت حسابرسی بستگی دارد (کریشنامورتی و دیگران^۶، ۲۰۰۲).

کیفیت حسابرسی از موضوعات بااهمیت در حسابرسی است و مطالعات گوناگونی انجام شده تا

1 Enron, WorldCom

2 Bolo

3 Maher & Anderson

4 Jensen & Meckling

5 Palmers

6 Krishnamurthy, & et

رابطه بین کیفیت حسابرسی و متغیرهای دیگر کشف شود. همانطور که اشاره شد از متداولترین تعریف های ارائه شده در رابطه با کیفیت حسابرسی، تعریفی است که به وسیله دی آنجلو (دی آنجلو^۱، ۱۹۸۱) بیان شده است. او کیفیت حسابرسی را ارزیابی (استنباط) بازار از این احتمال می داند که حسابرس: ۱- موارد تحریف های بااهمیت در صورت های مالی یا سیستم حسابداری صاحبکار را کشف کند، و ۲- تحریف های با اهمیت کشف شده را گزارش دهد. احتمال اینکه حسابرس موارد تحریف های با اهمیت را کشف کند به شایستگی حسابرس و این احتمال بستگی دارد که حسابرس موارد تحریف های با اهمیت کشف شده را گزارش کند. طبق این تعریف استقلال و صلاحیت دو ویژگی اصلی در کیفیت حسابرسی می باشد. هنگامی که هزینه های نمایندگی به دلیل عدم تمرکز مالکیت و عدم وجود نظارت موثر توسط مالکان افزایش می یابد، تقاضا برای حسابرسی های باکیفیت بالاتر افزایش می یابد (ازیبی و دیگران^۲، ۲۰۱۰). دی آنجلو بر این موضوع تاکید داشت که حسابرس موارد نادرست را کشف و گزارش کند. تعریف دی آنجلو از کیفیت حسابرسی بر مبنای درک صحیح بازار از کیفیت واقعی حسابرسی است. (پالمروس^۳، ۱۹۸۸) کیفیت حسابرسی را اینگونه تعریف می کند: "ایجاد اطمینان از صورت های مالی، کیفیت حسابرسی است." در واقع این تعریف بر نتیجه حسابرسی تاکید دارد.

وجود اطلاعات مالی شفاف و قابل اتکا، از عوامل اصلی ارزیابی وضع موجود و عملکرد یک شرکت در فعالیت های خود و همچنین تصمیم گیری در مورد داد و ستد اوراق بهادار آن شرکت است. در محیط اقتصادی امروز با حضور فعالان اقتصادی متنوع و ساختار پیچیده روابط اقتصادی میان آنها، اطلاعاتی قابل اتکا تلقی می شوند که توسط گروهی حرفه ای و مستقل بر فرایند تهیه و ارائه آنها نظارت و اظهار نظر شده باشد. نمونه بارز گروه های حرفه ای مستقل موسسات حسابرسی هستند که عمدتاً ساختار کنترل داخلی واحد گزارشگر و محصول نهایی آن یعنی صورت های مالی را مورد بررسی و نظارت قرار داده و در این مورد اظهار نظر می نمایند. بدیهی است باتوجه به جایگاه و نقش

1 De Angelo

2 Azibi & et

3 Palmrose